

Necrològica

FRANCESC FREIXA I SANTFELIU . In memoriam. (1931-2012)

Edelmira Domènech i Lliberia

Acadèmica numeraria.

Era el mes de juny passat. Vaig coincidir amb Francesc Freixa aquí en aquest edifici durant els tres dies que va durar el Congrés d'Història de la Medicina Catalana. Va presentar un treball i estigué present a totes les sessions. Assegut al costat sempre de la seva dona jo admirava la capacitat de tots dos de no aixecar-se mai al mig d'una taula i de seguir atents a tot el que exposaven els altres. Amb el cap clar i seguint treballant, era d'aquells homes que no es jubilen mai. Quan ja havia acabat la seva feina a la funció pública continuava exercint de psiquiatre en diverses organitzacions sense lucre. Tenia una passió per la seva feina de metge, de psiquiatre i de lluita contra l'alcoholisme i altres drogodependències.

Al cap d'un mes, exactament el dia 22 de juliol la mort se li presentà de manera sobtada. Havia nascut el 1931 i la seva infància va estar marcada, com ho expressà en una entrevista que li feren el 2010, primer per la malaltia de la mare que el va dur a viure uns anys amb uns parents al Berguedà i després per la separació del pare a principis dels quaranta, represaliat per les seves idees i empresonat durant tres anys. Aquesta infància dura i trista el va marcar. Fou una persona de conviccions arrelades, coherent, amb un gran esperit democràtic, tolerant amb les idees dels altres i gran defensor de la cultura catalana.

Els interessos culturals de Francesc Freixa foren molt amplis. L'any 1952 va entrar al servei de Psiquiatria de l'Hospital Clínic on el recent arribat catedràtic Ramón Sarró era el cap de l'únic servei hospitalari de psiquiatria de tot l'Estat. Des d'allà Freixa va començar a treballar en el que ha estat la dedicació més important de la seva vida professional: el tractament de l'alcoholisme. El és qui feu més per a que es considerés la dependència de les begudes alcohòliques com una malaltia. Va convertir el que era considerat com un vici que duia al rebuig social en una patologia que es podia tractar mèdicament. En un cert moment i durant bastants anys fou el metge i la persona amb més autoritat sobre el tema a Catalunya. Va formar un grup dins de la Càtedra de psiquiatria. Va fer escola amb diversos col·laboradors en el temps, Bach, Gual i Buqueras entre altres. Més tard treballà en organismes de la Conselleria de Sanitat. Va fer docència, va impartir conferències aquí i a Amèrica llatina, va publicar molt però el que més li importava era l'assistència: els malalts i llurs famílies. Fou cap de la Unitat de Drogodependències de l'ICS des de 1981 fins a la jubilació el 1996. Però el seu tarannà no era de funcionari, ni de recopilador de treballs pel currículum. No buscava el llumíent personal. Li interessaven abans que res els seus pacients.

En la cerimònia de comiat varem veure la gran estimació que li tenien grups de malalts que havia ajudat a curar. La seva projecció va ser àmplia. Fou dels primers en organitzar reunions sobre alcoholisme i la seva prevenció, d'àmbit estatal. Era un temps en que el tema de les drogues dominava l'actualitat. Durant bastants anys de 1976 a 1984, va ser President de la Societat «Sociodrogològica» i dirigí la «*Revista Española de Drogodependències*».

Francesc Freixa era un estudiós de la Història de la Psiquiatria. Ha deixat treballs sobre l'obra de Solé Segarra i de Ramón Sarró. Ha participat en els Congressos d'Història de la Medicina Catalana des del Primer de l'any 1970. I en el XVIIè d'aquest 2012 va presentar una comunicació sobre els seus records d'estudiant a la dècada dels cinquanta del segle passat i l'ambient obert que hi havia a la càtedra de Psiquiatria de Barcelona, tan diferent d'altres llocs. El tenim a la foto a la cerimònia de clausura. Tenia un aspecte magnífic. Havia entrat de Corresponent aquí a l'Acadèmia fa relativament poc temps, el 2008. Haguéssim volgut tenir-lo molts anys encara entre nosaltres.

